

Producció i Consum de la Cultura**2014/2015**

Codi: 100066

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502758 Humanitats	OT	3	0
2502758 Humanitats	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Dafne Muntanyola Saura

Correu electrònic: Dafne.Muntanyola@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Assignatura optativa, no té prerequisits.

Objectius

Neither highbrows nor lowbrows nor midbrows, but elastic-brows.

George Orwell

L'aproximació sociològica més famosa a la cultura popular occidental és la crítica a la "cultura de masses". Tot i que els conceptes de "societat de masses" i "cultura de masses" venen de més lluny, no prenen la importància cabdal que tenen per a l'anàlisi de la cultura i la societat fins els anys trenta del segle passat. I no es consoliden fins passada la segona Guerra Mundial. Els protagonistes ho són de dues menes ben diferents. En primer lloc, intel·lectuals de l'èlit cultural nord-americana i europea reprenen amb força la crítica, iniciada el segle XIX, que es basa en la percepció d'un món modern que ha diluït les institucions socials secundàries entre la massa de ciutadans individuals i les estructures centralitzades del poder. En segon lloc, membres destacats de l'Escola de Frankfurt, creuen que l'individu, en la "societat de masses", esdevé alienat i isolat, convertint-se en políticament susceptible de ser manipulat pel líder autoritari de torn i culturalment anul·lat per la manipulació de la maquinària de la "indústria cultural". Coincidint amb la consolidació de la societat de consum, el debat s'ha enriquit amb noves aportacions i noves crítiques a partir del referent definit per l'anàlisi de la producció i consum cultural.

L'objectiu general del curs es senzill: definir i comprendre com els termes producció i consum cultural s'empren en contextos quotidians, en els mitjans de comunicació, i també en els entorns literaris i acadèmics. Es tractarà de:

- 1) Adquirir i dominar alguns dels conceptes i teories fonamentals per a l'estudi de la cultura consumida per la majoria, facilitant-ne així l'anàlisi comprensiva.
- 2) Discutir, dissecar i criticar textos, vídeos, imatges i altres mitjans de comunicació que parlen dels conceptes centrals del curs sobre pràctiques, gustos i judicis culturals.
- 3) Fer la construcció d'un objecte de recerca sobre consum i producció cultural.

Compararem pràctiques i discursos en la cultura actual, i ho farem a partir de l'observació i d'anàlisi de la comunicació real i virtual.

4) Posareu en pràctica dues habilitats metodològiques pròpies de la sociologia: La consolidació d'una bona pregunta teòrica per enfocar una recerca comparativa, més enllà dels prejudicis i del discurs dominant; i el manteniment d'una actitud reflexiva en el moment de l'observació d'un escenari d'acció real.

5) La creació d'una fitxa d'observació i un guió d'entrevista per recollir la informació que necessiteu, analitzar-la i presentar-la de forma atractiva, seleccionant exemples càlids i interessants en el moment de la presentació final.

Competències

Humanitats

- Identificar els processos històrics en què s'inscriu la cultura contemporània.
- Interpretar la diversitat social i cultural.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar críticament experiències, materials i propostes.
2. Comparar la lectura dels fenòmens culturals des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya.
3. Definir els conceptes sociològics que interpreten els fenòmens culturals.
4. Escriure en un text acadèmic utilitzant el vocabulari propi de la disciplina.
5. Explicar les interpretacions socials de la cultura d'acord amb els enfocaments de la teoria sociològica.
6. Reconèixer les bases de dades bibliogràfiques més idònies per obtenir les fonts sobre un tema determinat.
7. Relacionar els debats entorn dels enfocaments de la teoria sociològica, referits a la cultura i el context històric en el qual han sorgit.
8. Treballar en equip respectant les diverses opinions.

Continguts

Temes del curs

1. El lloc des del qual tractarem la qüestió: La perspectiva sociològica.
2. Els conceptes centrals: producció i consum de cultura. Pràctiques i discurs.
3. Teoria cultural: cultura de masses i cultura popular.
4. Les regles de l'art i la indústria cultural.
5. L'estat, el mercat econòmic i el mercat dels béns simbòlics.
6. Aproximació comprensiva al consum cultural des d'una sociologia del gust.

PROGRAMACIÓ DE CLASSES

Presentació curs i criteris d'avaluació: Què és la producció i el consum culturals?

Com fer una etnografia de les pràctiques culturals

(lectura Panofsky, Becker i Thompson)

Marx

(lectura Marx i Malcom Bradbury)

Presentació dels temes de treball i cronograma

Com fer la fixa d'observació i el guió entrevista

Freud

(lectura Freud)

Simmel i Veblen

(lectures Veblen i Tom Wolfe)

Escola de Frankfurt I (Adorno)

Escola de Frankfurt II: Benjamin, Marcuse

(lectura Benjamin)

Els intel·lectuals europeus: Eco

L'elitisme cultural: MacDonald i Woolf

La crítica neomarxista: Eagleton, Williams

(lectura Eco i Virginia Woolf)

Metodologia

Com que es tracta d'una assignatura d'avaluació continuada, cal una assistència constant (mín un 80% de les classes). S'avaluarà la participació regular i activa en les sessions de classe i la feina feta amb les lectures. En relació a aquestes últimes caldrà presentar dues preguntes sobre les lectures a cada sessió de seminari. A més, es potenciarà la participació activa a classe amb entregues parcials per part des i les alumnes que culminarà en un treball en equip, a més d'un examen sobre les lectures.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe teòrica	30	1,2	2, 6, 7
Examen teòric parcial	2	0,08	3, 5
Tipus: Supervisades			
Presentacions orals de les entregues i del treball final	1	0,04	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8
Seminaris de discussió de textos	15	0,6	1, 2, 3, 5, 7
Tutories	1	0,04	8

Tipus: Autònomes

Elaboració del treball tutoritzat	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Lectura de textos i ampliació	10	0,4	1, 2, 5, 6, 7
Organització d'apunts i material de classe	10	0,4	1, 2, 3, 5, 6, 7
Recerca d'informació bibliogràfica, hemerogràfica i a Internet	8	0,32	1, 2, 5, 6, 7, 8

Avaluació

Com que es tracta d'una assignatura d'avaluació continuada, cal una assistència constant (mín un 80% de les classes). S'avaluarà la participació regular i activa en les sessions de classe i la feina feta amb les lectures. En relació a aquestes últimes caldrà presentar dues preguntes sobre les lectures a cada sessió de seminari. A més, es potenciarà la participació activa a classe amb entregues parcials per part des i les alumnes que culminarà en un treball en equip.

Dates	Activitats	% nota
Mínim 80% (8 de 10)	Assistència i entrega de les preguntes de les lectures	20
	Examen de les lectures	25
	Models de fitxa d'observació i guió d'entrevista (grupals)	10
	Notes de camp individuals	10
	Presentació oral del treball en grup	15
	Entrega escrita del treball de grup	20
		100

En cas de no poder assistir a les classes per un motiu excepcional (de salut, laboral amb justificant, altres motius personals) cal parlar-ne amb la professora la primera setmana del curs per tal de pactar una avaluació alternativa. Fora d'aquests casos, cal presentar-se a totes les entregues. Si aquestes no es compleixen o no s'arriba a un mínim de 4, l'assignatura es considerarà suspesa. Un no presentat només serà possible si l'estudiant comunica a la professora que deixa la classe les dues primeres setmanes de l'assignatura, o bé si s'han complert totes les entregues amb més de 4 menys una.

* Les preguntes de seminari s'han d'entregar a classe, i les entregues del treball el dia marcat al programa a classe o a la bústia abans de les 6 de la tarda. NO S'ACCEPTERAN ENTREGUES QUE NO SIGUIN EN PAPER, SENSE NOM O FORA DE TERMINI.

* El plagi és un delictes i una presa de pèl. Plagiar les idees o les frases d'algú sense citar de forma directa o indirecta comporta SUSPENDRE L'ASSIGNATURA.

* Dediqueu temps i diners a venir a classe. Per tant, l'ús del mobil, de l'ordinador, de la tablet i d'altres dispositius electrònics a l'aula no està permès.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració fitxa d'observació i guió d'entrevista	10	5	0,2	1, 3, 5, 8
Elaboració preguntes crítiques sobre les lectures	20	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 7
Examen parcial sobre les lectures	25	2	0,08	2, 3, 5, 7
Notas de camp individuals	10	24	0,96	1, 5
Presentació oral treball final	15	1	0,04	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8
Trabajo final	20	1	0,04	4, 8

Bibliografia

Les lectures, videos i altres materials que es discutiràn a classe es troben al campus virtual i/o a la biblioteca. Es recomana llegir diverses publicacions de periodisme cultural durant el semestre (The New Yorker, Jot Down, Benzina, suplementos culturals El País, ABC, La Vanguardia, blogs, etc).

1. Erwin Panofsky (1975). en Bourdieu, P. et al. El oficio del sociólogo. Mexico DF:Siglo XXI.,270- 273.

Becker, H. (2009) El poder de la inercia, Apuntes de investigación del CEYP, 15:99-11.

Thompson, C. (2009). "The New Literacy", Esquire, Sept.

2. Marx, K. (1888/2009) "Tesis sobre Feuerbach". Escrit el 1845 a Engels, F. apèndix Ludwig Feuerbach i la fi de la filosofia clàssica alemanya. Traducció de l'AVM.

Bradbury, M. (2012) The History Man. Picador. (fragment)

3. Freud, S. (1930/2008) El malestar de la civilització. Girona: Accent Editorial. Traducció i pròleg de Josep Maria Terricabras. (Capítol VIII).

4. Veblen, Thorstein (1899/1965) The Theory of the leisure class. New York : Augustus M. Kelley. (1899/2014) Teoría de la clase ociosa. Madrid: Alianza. Cap. 14 (fragment)

Tom Wolfe (2006) I am Charlotte Simmons. New York: Vintage.

5. Benjamin, W. (1936/1983). "L'obra d'art en l'època de la seva reproduïbilitat tècnica», Art i Literatura. Barcelona: Edicions 62, 25-53.

6. Eco, Umberto. (1968). Apocaliticos e integrados. Ed. Lumen. (fragments) Woolf, V. (October 1932, Unsent) "Letter to the editor of the "New Statesman".

8. Bourdieu, P. (1979). *La distincion*. Prais: De Minuit.

(1988) *La Distinción : criterios y bases sociales del gusto*. Madrid : Taurus. Traducció de M^a del Carmen Ruiz de Elvira. (fragments)

9. Foucault, M. (1980) *El ojo del poder*", Entrevista con Michel Foucault, en Bentham, Jeremías: "El Panóptico", Ed. La Piqueta, Barcelona, 1980. Traducción de Julia Varela y Fernando Alvarez-Uría.

10. Sontag, S. (1981) *On Photography*. London: Penguin.

Calvino, Italo (1993). "*L'avventura di un fotografo*" a *Gli Amori Difficili*. Milano : Arnoldo Mondadori. Los amores difíciles. El Aleph.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

Adorno, T. & Horkheimer, M. (1994) *Dialéctica de la Ilustración*. Fragmentos filosóficos Madrid. Trotta.

Becker, H. (2002). "Studying the New Media". *Qualitative Sociology*, 25-3, 337-343.

Durkheim, E. (1912) *Les formes élémentaire de la vie religieuse*. Paris: PUF.

Eagleton, T. (2000) *The ideal of culture*. Blackwell Publishing.

Hoggart, R. (1957) *The Uses of Literacy*. New York: Chatto and Windus.

Menand, L. (2011) *Browbeaten: Dwight Macdonald's war on Midcult*. *The New Yorker*, Sept 5 2011.

Molotch, H. (2002). "Place in Product", *International Journal of Urban and Regional Research*, Vol. 26: 665-88.

Muntanyola, D. (2010). "Danza y cognición: el proceso de creación coreográfica", en J. Noya, M. Pérez y F. del Val (Eds.) *MUSYCA. Música, sociedad y creación artística*. Madrid: Biblioteca Nueva.

Muntanyola, D. (2012) *La decisió artística i les seves condicions de producció: parlant amb un equip de rodatge*, *Athenea Digital*, volum12, num 2, juliol, 89-109.

Peterson R. A. and Kern, R. (1996) *Changing highbrow taste: from snob to omnivore'*, *American Sociological Review*, 61, 900-909.

Savage, Mike & Silva, E. B. (2013). *Field analysis in cultural sociology* *Cultural sociology*, 7 (2). 111-126.

Sintas, J.L. and Alavarez, E.G. (2004). *Omnivore versus univore consumption and its symbolic properties: evidence from Spaniards performing arts attendance'*, *Poetics*, 32, 463-484.

Simmel, G. (19/2001) *El Individuo y la libertad : ensayos de crítica de la cultura*. Traducció i pròleg de Salvador Mas. Barcelona : Península.

Warde, A. Wright, D. & Gayo-Cal, M. (2007). *Understanding Cultural Omnivorosity: Or, the Myth of the Cultural Omnivore*, *Cultural Sociology*, July, 1. 2: 143-164.

Williams, R. (1981) *The sociology of culture*. University of Chicago Press.